

almindeligt Standpunkt har fremsat, synes mig endnu af større Betydning, det er den, at man ikke engang har turdet tage Valgene til Kjøbstædernes Communalbestyrelser med her under denne Sag, og det kan dog ikke nægtes, synes det mig, at Kjøbstædernes Communalbestyrelser maae efterhaanden blive sammenfattede efter de samme Principer som de, der gjøre sig gjældende i Landdistricterne. — Det er en vanskelig Sag overhovedet at tale om Conseqventer; den Enne finder Conseqventer i det, hvori den Anden slet ingen finder, og begge Sider kunne have lige god Ret, fordi man gaar ud fra aldeles forskjellige Ansuelser. Man har saaledes her troet, at hele denne Sags Ordning var en nødvendig Conseqvent af Grundloven, af det Valgsystem, som er indført for Rigsdagen; jeg kan nu imidlertid ikke finde Conseqvents derimellem. Jeg troer, at der er en saa væsentlig Forskjellighed mellem den Birketrods og Betydning, som Rigsdagen har, og den, som Communalrepræsentationen har, at de samme Principer slet ikke kunne lægges tilgrund for Valgretten til disse to Autoriteter. Det er jo imidlertid, som sagt, en Ting, der kan omstrideres, og derfor skal jeg ikke gaar videre ind derpaa, men kun berøre, at det virkelig forekommer mig lidt besynderligt, at man ikke begynder med det, som Grundlovens Ord, navnlig dens § 96, udtrykkelig give Anledning til, at man skulde tage fat paa, men derimod med det, som man troer ligger i Grundlovens Aand, hvilken dog altid er omstridbar.

Men jeg skal nu forlade disse almindelige Betragtninger og gaar over til selve Lovforslaget, saaledes som det foreligger. Det har forladt hele det System, som har ligget til Grund for vore hidtidige Communalbestyrelser. — Vor hidtidige Communalforfatning berøer paa den Inddeling af Landbefolkningen, som intet Menneffe, der har levet paa Landet selv den korteste Tid, vil nægte, finder Sted. Landbefolkningen deler sig ganske naturligt efter hele sin Stilling og sine Indtægtskilder i tre Classer: den store Bondebefolkning, Besidderne af Bøndergaardene, som udgjøre den allerførste Del af Landeiendommene, om jeg ikke mindes

feil, 76 pCt. af alle Jordeiendomme, paa hvis ene Side den talrige Huusmands- og Indsiddersclassen stiller sig, hvilken fornemmelig søger sit Erhverv ved sine Hænders Arbejde, og paa dens anden Side de større Eiendomsbesiddere, der ogsaa have et ikke ganske ubetydeligt Beløb af Jordeiendomme i deres Besiddelse, omtrent 13 à 14 pCt., medens den meget talrige Huusmands- og Indsiddersclassen ikke har mere end omtrent 7 pCt. i sin Besiddelse. Til hele denne Inddeling støtter nu vort nærværende Communalvæsen sig. Magten i Communalbestyrelserne i første Instans eller i Sogneforstanderskaberne er lagt i Bøndernes Hænder, hvilket ogsaa synes ganske naturligt; der findes vel en Tilføielse Sted deels af de større Grundeieendomsbesiddere og deels af Embedsstanden; men den er saa indskrænket, at det nærmest synes at have været Tanken, derved at faae de tilstrækkelige Kræfter til Forretningernes Førelse, da man vel frygtede for, at de Forretninger, der foresaldt i Communalbestyrelserne, ellers ikke vilde blive besørgeede paa en eensartet og aldeles betryggende Maade; Magten er derimod lagt i Bøndernes Hænder. Derimod er rigtignok Arbejdsclassen eller Huusmands- og Indsiddersclassen slet ikke repræsenteret deri; dette kan nu være en Feil, som maa skee burde afhjælpes, hvilket jeg imidlertid ikke skal berøre paa dette Standpunkt; men saaledes staaer Sagen. I de høiere Communalbestyrelser, i Amtsrådene, var efter Omstændighederne, efter det Forhold, hvori de større Landeieendomme, navnlig Lehnbesiddelserne og Sædegaardene, stode til det øvrige Hartkorn, Magten lagt enten i de større Eiendomsbesidderes eller i Bøndernes Hænder. Dette har saaledes udviklet sig overeensstemmende med Forholdene paa hvert enkelt Sted; paa de Steder, hvor mange store Eiendomme vare i enkelte Eiendomsbesidderes Hænder, har Amtsrådernes Sammensætning været saaledes, at Sagerne, naar de vare enige, maatte faae et med deres Ansuelser overeensstemmende Udfald; men, hvor de ikke havde en saadan Overvægt, var det derimod fornemmelig Bønderne, i hvis Hænder Magten var lagt. Iøvrigt troer jeg, at det har udviklet sig paa en overmaade onskelig og glædelig Maade, saa at der i Amtsrådene